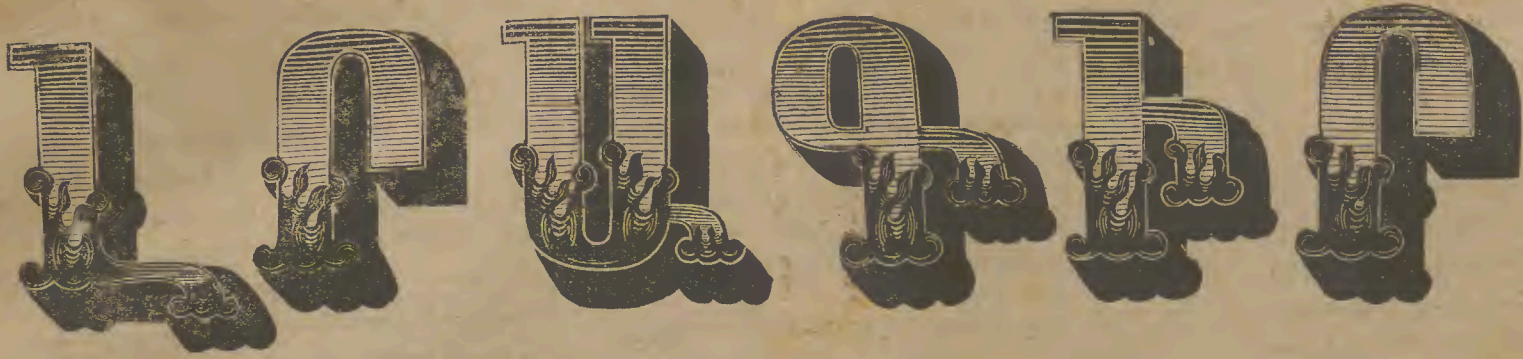

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԵՏՈՒԿԱՆ

Լրագրային Երեւանի 2-րդ տարին

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 7 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Լրագրային հետեւեալը կը գրեն

Եթէ մէկ քանի տէրութեանց, Արեւելեան խնդրոյն նկատմամբ բռնած դիրքերն են ու հետեւած քաղաքականութիւնն են տակաւին աւելորդ կը մնայ, կան ուրիշներ ալ ընդհակառակն որոց քաղաքականութիւնն ու ընթացքը երթալով յայտնի ըլլալու վրայ են:

Այս վերջնոց մէջ առաջին կարգը պէտք է դասել Անգղիա և Տաճարաւորներ:

Պէտք է գիտնալ թէ ամէն բանէն աւելի՝ Տաճարաւորներ մէջ կատարուած վերջին յեղափոխութիւնը՝ բուն իսկ օտար միջամտութեան դիտումներուն դէմն առնելու համար եղաւ: Արդէն ամիս մ'առաջ՝ Երիտասարդ Թուրքիոյ կուսակցութեան կողմանէ բացարձակ կերպով որոշուած էր այդ յեղափոխութիւնը, և եթէ մէկէն ի մէկ մայիս 17-էն 18ը լուսնալու գիշերուան մէջ աճաղարանօք և փութանակի կատարուեցաւ, ասոր ալ պատճառը սա էր թէ, յիշեալ կուսակցութեան գլխաւորները այնպիսի իրողութիւններ իմացեր էին, որոցմէ ըստ իւրեանց կարծեաց՝ սա կ'հետեւէր թէ, Ապտ-իւլ-Ազիզ կայսեր և մէկ դեսպանի մը մէջ տեղը գտնուած գաղտնի մտերմութիւնն ու յարաբերութիւնը այլևս չէին ներքին Ապտ-իւլ-Ազիզի գահընկեցութիւնը անկէ անդին ուղացնելու:

Ուստի և այդ նախարարական յեղափոխութեան պատճառն ալ ուրիշ բան չէր, բայց եթէ ունէր ինչ-որ օտար տէրութեանց կողմանէ եղած կամ ըլլալիք արտաքին միջամտութիւններն արգելու և դիմադրել ատենը:

Բ. Գուռն այսօր կը յայտարարէ թէ յօժար և պատրաստ է հարկ եղած բարենորոգումներն ընելու, բայց չուզեր և չհանդուրժէր որ այդ բարենորոգումներն՝ իւր նպատակէն տարբեր դիտաւորութեամբ շարժելու ստիպուող ուրիշ տէրութեանց կողմանէ միմիայն հարկ տրուին իւր վրայ ընելու:

Բ. Գուռն կըսէ թէ, ապրտամբ գաւառաց անկախութիւնը՝ Տաճարաւորներ անկէպէ և կատարեալ յոյսովանը սկզբնաւորութիւնն եղած կըլլայ: Ուստի և հաստատապէս միտքը դրած է՝ նախորդ կայսրէն մնացած դրամական հարստութիւնը գործածել՝ ապստամբութիւնը զսպելու համար, և ինչպէս թէ վստահ է զայդ յաջողութեամբ ի զուլս հանելուն վրայ, եթէ ապրտամբաց հետ օտարներուն ունեցած յարաբերութիւններն և ըրած օգնութիւններն իրապէս դադրին:

Այս քաղաքականութիւնը մեծ ընդունելութիւն և համակրութիւն գտած է անգղիական թէ կառավարութեան և թէ ժողովրդեանը կողմէն, որն որ միւս կողմանէ դէպ յառաջ կը մղէ զՏաճարաւորներ ինք իրմէ ընելու կարելի և հնար եղած բարենորոգումները:

Ասոր հակառակ, մեծամեծ և ծանրակշիռ դէպքեր պէտք էր ըստպասել եթէ օտար ունէ տէրութիւն մը ուղղակի միջամտելու եղեր Բ. Գուռն և իւր ապստամբ հպատակացը միջևը: Անգղիա արդարեւ նշանակութեան արժանի հաստատամբութեամբ ու փութով իւր զինուորական սպառազինութեանցը ետեւէն ինկած է: Պետական անձինքն ալ կը յայտարարեն թէ, այլ ևս խաղալիկ չպիտի ըլլան, և թէ պատրաստ և կարող են ամեն պատահականութեանց ալ դէմ դնելու: Պէտք չէ մոռնալ ու չտեսնել նաև որ Անգղիա իւր այս վերջին կրտսեր ու ազգու ընթացքով՝ կորսնուած ժողովրդականութիւնն ու ազգին համարումը վերստին վաստակեցաւ, այնպէս որ երբեմն Հընդ-

կաց Կայսրուհի տիտղոսին յառաջ բերած ձախող և անհաճոյ միջադէպը բոլորովին մոռցուեցաւ:

Անգղիացիք միշտ իրենց ներքին գոտիութիւններն ու անհամաձայնութիւնները կը մոռնան՝ երբ պէտք լինի ու շագործութիւնն օտար և արտաքին քաղաքականութեան վրայ դարձնել, որ մասնաւոր և ուշագիւր քննութեան ու զննութեան կարօտ կերևի:

Այս մասին հետաքրքրութեան արժանի և մեկնութիւն վերցնող դէպքերէն մին բաւական կը համարուի յիշատակել:

Օսմ. իշխանութիւններն, Պուլկարիոյ մէջ, Պուլկար ապստամբաց վրայէն կարեւոր թղթակցութիւն մը գտեր են ամբողջ, որմէ կը տեսնուէր թէ ապստամբութեան գլխաւորներն՝ օտար երկրի հետ շարունակ թղթակցութեան մէջ կը գտնուէին: Բ. Գուռն բոլոր այս նամակներուն օրինակը Անգղ. Սրտ. գործ. պաշտօնարանին հաղորդեց, ուր այսպիսի գաղտնեաց երեւան ելնելը մեծ յուզում և տպաւորութիւն մը յառաջ բերած էր բնականաբար: Եւ ամեն մարդ կը վկայէ թէ ասիկա ուշագրութեան արժանի բան մ'է:

Այսու հանդերձ, ոչ նուազ ուշագրութեան արժանի է նաև Պէրլինի կառավարութեան, իրաց այժմու պարագայներուն մէջ, ոչ մէկ և ոչ միւս կողման վերջնապէս յարել չուզելու մասին բռնած զգուշաւոր ընթացքը, և կը յուսացուի թէ ի հարկին ալ իւր այս զգոյշ դիրքին իրեն տալիք մեղմացուցիչ ազդեցութիւնն ու զօրութիւնը ի նպաստ խաղաղութեան պահպանութեանը պիտի գործածէ:

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Ազգ. ժողովը այս ուրբաթ օր դումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, և ազգ. Քաղ. ժողովոյ ընտրութեանը ձեռնարկուելով, դիւանին

Ներկայացուցած զեղջիւրի ցանկէն հետեւեալ 14 անձինքն ընտրուեցան քուէից բացարձակ առաւելութեամբ :

1. Ապրօ Սահակ Էֆ.
2. Նորատուրեան Յակոբ «
3. Մարկոսեան Գրիգոր «
4. Քաղապետ Յակոբ «
5. Շահապ Կարապետ «
6. Սաքայեան Ալիքսան «
7. Կիւլպէնկեան Սերովբէ «
8. Մաքսուտեան Սեպուհ «
9. Կրճիկեան Անգրանիկ պէյ
10. Ազնաւուրեան Յովհաննէս Էֆ.
11. Պոյաճեան Յովհաննէս «
12. Նուրեան Յովհաննէս «
13. Էսայեան Յովհաննէս «
14. Ֆրէնկեան Յակոբ «

Յետոյ ժողովն Աղթամարայ կաթողիկոսական խնդրոյն վրայ Բ. Դրնէն եկած երկրորդ գրոյն վրայ քանի մ'ատենաբանից գիտողութիւններն և Ս. Պատրիարք հօր տըռած բացատրութիւնները լսելով, քուէից ստուար մեծամասնութեամբ խնդիրը վերջացած դատեց և Վարչութեան յղեց 'ի անօրէնութիւն :

Այս որոշումէն ետեւ, Ս. Պատրիարք հօր առաջարկութեանց վերջին մասին վրայ յանձնաժողովին ըրած առաջարկութիւնները ներկայանալով բաւական ջերմ և աղմըկալից վճարանութեան մ'առիթ տուաւ, որմէ ետեւ մէկ երկու բարախոսութեամբ վարչութեան զբաղուեցան որպէս զի պէտք եղած ծրագրերը շինելով ազգային ժողովոյ մատուցանէ :

'Ի վերջոյ՝ Այլատեան Մատթէոս Էֆ. ի պատճառաբանեալ հրաժարականին խնդիրը մէջ դրուելով նոյնպէս ազմկալից վիճարանութեանէ մ'ետեւ՝ Վարչութեան զրկուեցաւ 'ի քննութիւն :

Կէօջեան Էֆ. ի ճարտարապետ Թեւլպէնաճեան Անտօն ազայի ամուսնութեան վաւերականութեանը մասին Բիթլիքէ եղող կոշման ոմանց ներշնչութեամբ՝ քանի մը թերթերու միջոցաւ Ազգ. Պատրիարքարանին ուղղել տրուած հարցմանն 'ի պատասխանէ, Պատրիարքարանն ալ հետեւեալ պաշտօնական գրութիւնն ուղղած է բոլոր լրագրաց 'ի հրատարակութիւն :

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Ղզային լրագրիւններէ իմացուելով որ ոմանք 'ի բարեպաշտ մերազնեից կ'աւելորեն տեղեկութիւն առնուլ այս օրերս հայազգի կնոջ մը՝ Հռովմէականութենէ Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցին վերադարձող Հայու մը հետ պսակուելուն վրայ, Պատրիարքարանն իր փութոյ յայտարարել թէ յիշեալ կնոջ պարէ, ասկէ 16 տարի առաջ իւր ուղղափառ Եկեղեցին, իւր Մկրտութիւնը, իւր Անունը և իւր Ասակն ուրաշալով Յունական կրօնքն ընդունած, և կրկին մկրտուելով յոյն կնոջ մը հետ ամուսնացած լինին ստուգուելով, հրաման տրուած է զկրկին իբրեւ այրի պսակել, ինչպէս նախորդ երանանորհ Պատրիարքաց օրով, նմանօրինակ պարագայից մէջ եղած է :

Պատրիարքարանն հարկ կը համարի որչա՛ն առթիւ յիշեցունել, որ Յունաց Եկեղեցւոյ Պատրիարքական իշխանութիւնը, կրկնամկրտութեան նպատակաւ եղած կըրօնափոխութիւնն հինգ տարիէ 'ի վեր մերժած և արգելած է, յատուկ չըմտերիսկան ուղղելով առ ամենայն եկեղեցիս իւրեանց, որով յետ այնորիկ այսպիսի եղելութեանց պատճառն ու գործը միանգամայն բարձուած է :

7 Յունիս 1876 (Կէ)

ՀԵՌԱՆԴՐԱՆՈՒՐՔ

Բարիկ 17 յունիս

Պ. Պիւֆէի ծերակուտի անդամ ընտրուելը՝ քաղաքագիտաց մեծ մոմտութեամբ կը պատճառէ : Այս ընտրութեանը վրայ պաշտօնէութիւնը չպիտի հրաժարի, սակայն վստահութեան առաջարկութիւն մը պիտի ներկայացնէ Օտրակուտին, բարձրագոյն կրթութեանը օրինաց ծրագրին առթիւ :

Պ. Պիւֆէի քուէ վաստակած պահուն, Խորհրդարանի ունկնդրաց սրահէն սուլելու ձայներ լսուելով, նախագահն անմիջապէս դուրս հանել տուաւ ունկնդիրները : Մեծ յուզում տեղի ունեցաւ :

Վիեննա 16 յունիս

Կը հաւաստեն թէ սերվիացի Միքայէլ մետրապօլիտը յատուկ պաշտօնով Բէթէրսպօլսկ պիտի ուղևորի :

Լանտա 17 յունիս

Հօրկց. Խորհրդարանին մէջ Պ. Տիգրայէլի սուտ հանեց Հեյկիօյանտ կզզին Գերմանիոյ թողուելուն ներկատմամբ ելած լուրը :

Պրիւսէ 17 յունիս

Նախագիրը, այսօրուան թերթին մէջ, կը հաւնի Սրեւեբեան գործոցը նկատմամբ Անգղիոյ բռնած քաղաքականութեանը, Եւրօպայի լրագրաց շատն ալ միեւնոյն կարծիքը յառաջ կը բերեն :

Ռուսիոյ թերթ 17 յունիս

Պանձուց պաշտօնեայ Պ. Պրիսթօլ հրաժարական տուաւ :

Սթէնք 17 յունիս

Պաշտօնապէս ժխտուեցաւ եւրօպական լրագրաց ոմանց հրատարակած այն զրոյցը՝ որպէս թէ Յունաստանն սպառազինուելու ելեր է : Կառավարութիւնը իւր երկրին զինւորական կազմակերպութեանը հարկ եղած նիւթերը միայն պնդէն զատ ուրիշ բան ըրած չունի :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զմիւռնիայէն երեկ հասած հեռագիր մը՝ աւստրիական Գուսթօթա պատերազմ. նաւուն հասնիլը ծանուցանելէն յետոյ, կըսէ նաեւ թէ ուրիշ 7 նաւերու ալ գալը կ'սպասուի :

—Աւելզպուրկի Կաղէթը իւր Վիեննայի թղթակցէն ընդունած մէկ հեռագիրը հրատարակելով, կըսէ թէ՝ առաջագրեալ նոր Բօնֆէ-

րանսը տեղի պիտի չունենայ, Անգղիոյ և Ռուսիոյ հակառակութիւնը չէզոք տէրութեանց միջնորդութեամբ մեղմացած լինելով :

—Վիեննայի անգղիական դեսպանն ըսեր է թէ, Ռուսիա ընդուներ է Անգղիոյ առաջարկութիւնը, Բրան իր յօժար կամօքը ձեռնարկած բարենորոգմանցը գործադրութեանն սպասելու :

—Պիզմարք իշխանը, իւր մըտերմական մէկ տեսակցութեանը մէջ յայտնած ըլլալով թէ Անգղիոյ և Ռուսիոյ մէջ պատերազմ մը արդարեւ անկարելի չէ՝ իսկ անհաւանական է, իշխանին այս խօսքը ընդհանուր խաղաղութեանը պահպանուելուն նպաստաւոր կը նկատուի :

—Արսուի թէ Մուխթար բաշա մեկներ է Կաչքայէն, երթալ Նիքսիշի բերդը, պարենաւորելու համար :

—Եւրօպական թերթերէն առնուելով երկու օր յառաջ զրոյց մը տարածուիլ սկսած էր, որպէս թէ Պարատաղի իշխանը յայտնապէս իւր վրայ առած ըլլալ ապստամբութեան հրամանատարութիւնը, Աւելորդ է ըսիլ թէ օտար հրապարակաց վրայ տպաւորիչ լուրեր հանելու նոր ախտի մը հետեանքներէն մէկն ալ այս է, և թէ բնաւ այդպիսի բան մը տեղի չէ ունեցած :

—Վիտինի կառավարիչը աճապարանօք ճանբայ ելնելու հրաւիրել է նոյն քաղքին Պուլկար արքեպիսկոպոսը՝ Կ. Պօլս գալու համար, որոյ վրայօք պուլկարական վերջին յեղափոխութեան մէջ մասնակցութիւն ունեցած ըլլալու կասկածներ ելեր են :

—Պրուսայի կուսակալն առջի օր իւր պաշտօնաքաղաքը վերադարձաւ :

—Շաբաթ օր Բ. Դրան մեծ պաշտօնատարք, դեսպաններէն շատը, կրօնական հասարակութեանց ազգապետներն և տեղւոյս երեւելի անձանցմէ ոմանք Մեծ Եպարդոսին ապարանքը գնացին, յունիս երեքի զիչերուան ոճրադործութեանն առթիւ ցաւակցութիւնին յայտնելու :

—Քէմալ պէյ երեկուան օրը Կիպրոսէն մայրաքաղաքս հասեր է :

—Նորընտիր Սէրասքէր Ապտիւլ-Քէրիմ բաշա, որ այժմ Նիշի մէջ կը գտնուի զինւորական շարժմանց անօրէնութեանը վրայ հսկելու պաշտօնով, աւակալին հոն երկարելով կենալը, Սպարապետութեան գործերն հոս իւր գայմադամը Բէտիֆ բաշա պիտի վարէ :

—Տաճիկ թերթ մը կըսէ թէ նախորդ Ապտիւլ-Ազիզ կայսեր դոյքն եղած գոհարեղինաց և տկանց բոլոր արժէքը 2 միլիոն լիւրա կը հաշուեն, որոնք քիչ օրէն Մալիէն պիտի զրկուին :

—Երեկ Պանձուց պաշտօնատուէն սայլ մը լեցուն քոնսօյիտէ բերուելով Օսմ. Պանքան յանձնուեցաւ :

—Բարձրագոյն հրամանաւ Ապտիւլ-Ալիզ նախորդ կայսեր բոլոր թիկնապահ պաշտօնակարներն բանակին զօրախմբերուն մէջ գրուեցան :

—Աղիզիէի շոգենաւուց ընկերութիւնն իւր անունը փոխելով, Խտարէի Մախսուսէ անունը գործածել սկսաւ :

—Եւեկ տեղւոյս հրապարակին վրայ 1500 թօնէլաթ հանքածուխ ծախու առնուեցաւ Սելանիկի առաջը կեցող դերմանական նաւատորմին համար :

Վերադ. —Երեկոտան թերթերնուն 3րդ երես միջին սինակ վարէն վեր թուելով 18րդ տողին մէջ յիշուած Սիւլէյման փաշայի համար, սխալմամբ զինուորական թղթակցութեան դիւանի անօրէն ըսուել է, փոխանակ արքունի զինուորական վարժարանի անօրէն ըսուելու, զոր ուղղել կը փութամբ :

* *

ՉԻՐՔԷԶ ՀԱՍՍԱՆԻ ՀԱՐՅԱՔԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(Եր. ԳԵՐ ԲԻ- 215)

Պաշտօնէից 'ի ժողով նստած տեղը՝ 8 մեթրո խորութեամբ և 5 մեթրո լայնութեամբ սենեակ մ'էր, խիստ պարզ եղանակաւ կահաւորեալ, երկու կողմերն իրարու դէմ մէկ մէկ քանգէ գրուած էին, առանց ալ երկերկու կողմերն կրկին թիկնաթուղթեր, սենեկին մէջ տեղն ալ հասանք փոքր սեղան մը՝ որոյ վրայ ձեղունէն վար կախուած 80 ճրագով հալէի ջահակալ մը կ'գլտնուէր :

Այլ կողմի կարգին ամենէն վերը, թիկնաթուղթ մը վրայ նստած էր մեծ Եպարզոս Մէհմէտ Բիշաթի փաշայ, ասոր ձախ կողմը՝ քանարէին վերի ծայրը՝ Հիւսէյին Աֆնի փաշայ, և վարի ծայրն ալ ծով գործ. պշտ. Պայտերլի Ահմէտ փաշայ, ասոր ալ վարի քովը թիկնաթուղթ մը վրայ՝ Արա. գործ. պշտ. Բաշիտ փաշայ նստած էր : Գիմացի կարդի քանարէին ու թիկնաթուղթերուն վրայ ալ նստած կ'գտնուէին ձեւաւոր փաշայ, Եւսուֆ փաշայ, Բիշա փաշայ, Հալէթ փաշայ և Եպարզոսի Միւսթէշար Սէ'իապէյ : Այս սենեկին դրսի կողմն ալ նախարար մը կը գտնուէր, որոյ ապակեայ փեղկով դրանը առաջը կեցած էին երկու սպասաւորները :

Հասան ներս մտած միջոցին, Միւսթաթ փաշայ, որ Բաշիտ փաշային վարի քովը, գրեթէ սենեկին դրանը մօտը նստած էր թիկնաթուղթ մը վրայ, նոյն պահուն տեղէն ելած ըլլալով, զրկուելիք պատասխանադիր մը պատրաստելու համար՝ սենեկին մէկ անկիւնը նստող քարտուղարին քովը գացեր էր նամակը Գիւլի ընկելով դրել տալու :

Ճիշդ այս վայրկեանին էր որ Հասան ալ բարեւ ընծաւ և ակնա.

ծական կերպիւ մը ժողովոյ սենեակէն ներս մտնելով, մինչև սենեկին մէջ տեղն այնպէս կը յառաջանայ, աչքը Հիւսէյին Աֆնի փաշայի վրայ անկելով, որն որ երբ նորա այսպէս անակնկալ կերպիւ իւր ներկայութեանը ելնելէն խռովեալ զայրացեալ շարժում մը կ'ընէր ոտքի վրայ ելնելու, Հասան յանկարծ կը կենայ, և ձեռքերը քակելով գոգը կը խօթէ, և ձախ ձեռքովը դաշոյն մը հանելով բերանն առնելէն յետոյ, ալ ձեռքովն ալ մէջքէն ընկնելով մը կը հանէ, և «Տավրան մա Սէրասկէր» ըսելով կը քաշէ առըճանակը Հիւսէյին Աֆնի փաշայի վրայ : Այս ամենը հազիւ 5 երկվայրկեան տևած էր :

Այս առաջին գնտակը Աֆնի փաշային ճակաւը սկըրդելով, ասի երբ ոտքի ելած՝ շարագործին վրայ կը յարձակէր, ընկնելով երկրորդ հարուած մ'ալ կ'ընդունէր, որոյ գնտակը կուշտին մէջ տեղէն անցնելով, կերկայ թիկնաթուղթի վրայ ահաբեկ փնայած Բաշիտ փաշայի ծնօրէն կը մտնէ և քունքէն գուրս կենէ : Հիւսէյին Աֆնի փաշայ առանց իւր վերքին նայելու, դարձեալ Հասանին վրայ կը յարձակի զէնքը ձեռքէն առնելու համար, և անոր կը փաթթուի, առանց խեղք ընելու զրպանն ունեցած ընկնելով գործածելու շարագործին դէմ, որն որ ձեռքի դաշոյնովը իրարու ետեւ կ'զարնէր ու խորունկ աղօսներ կ'ըսէր : Աֆնի փաշայի դէմքին վրայ որպէս զի զանի իր քովէն հեռացնէ, ընկնելով հարուած մ'ալ տալու համար :

Այս միջոցին նախարարը ահաբեկեալ, որ մէկը սենեկին անտեսանելի անկիւնները կ'ծկտած, որ մէկն ալ շուարեալ ոտքի ելած ըլլալով, ասոնց մէջ Պարտան փաշայն Հասանին վրայ կը յարձակի, երբ սա Աֆնի փաշայի հետ կը մաքառէր, և ձեռքերը ետեւի կողմէն կը բռնէ : Չարագործը ինքզինքն ազատելու համար ձախ ձեռքի դաշոյնը առջիկէն դէպ 'ի ետեւի կողմը շարժելով, Ահմէտ փաշային նախականջէն մինչև բերանը կը ճեղքէ, յետոյ մէկ քանի հարուածներով ալ ձեռքն և ուսը կը վիրաւորէ :

Իսկ Ահմէտ փաշայ առանց վերքերուն նայելու՝ ետեւէն հրելով, և մէջ տեղի սեղանին բոլորովը քանի մ'անգամ դառնալէն յետոյ, սենեակին մինչև դուռը կը բերէ ու դէպ 'ի դուռն նախարարին մէջը կը նետէ, ուր Հիւսէյին Աֆնի փաշայ ալ, հակառակ ստացած վերքերուն զեօինները քաշելով դուռն ելեր էր ինքզինքն ազատելու համար : Հասան ինքզինքը նախարարէն զըտնելով, երբ աչքին նորէն կը պատահէր Աֆնի փաշայն, որոյ մարմննոյ վրայ ինկած՝ արտասուք կը թափեր իւր սպասաւորն Հաֆիզ աղա, Հասան մէկդի կը նետէ զանի ձեռ.

քովը, ըսելով «անգին գնա, խեղճ մարդ, քու տարիդ ալ լմնացեր էի հիմայ, թէ որ կինդ ու զաւկդ ներդ չմեղքնայի» : Հաֆիզ աղա մէկդի քաշուելով, այն ատեն չարագործը, «վայ սէն տահա սա՞ղ մը սըն» ըսելով անանկ ուժգին դաշոյնի հարուած մ'ալ կուտայ Աֆնի փաշայի դէմքին, որ վարի ծնօտը վերինէն ամբողջ կը բաժնէ, յետոյ կատաղութիւնը չկրնալով զսպել, ուրիշ 6-7 տեղէ ալ կը զարնէ զանի զիշատիչ դաշանի պէս վրան ինկած, «քեզի պէս մարդուն ասանկ ընել կը վայլէ» ըսելով : Վրան ինկած ատենը ձեռքին դաշովը կիմանայ որ զրպանը ընկնելով մ'ունի Աֆնի փաշայ, ուստի ձեռքը զրպանը խոթելով կ'առնէ զայն վրայէն, և անով վերջին հարուած մ'ալ տալով փաշային գլխուն՝ գանգը կ'ընկնէ : Ճիշդ այս պահուն էր որ երբ Միւսթաթ փաշայի խափթան աղասին Ահմէտ աղան, ապակափեղկ դուռը կոտրելով նախարարէն մտած, Հասանը ետեւի կողմէն բռնելու ճեղքած ատենը, ընկնելով հարուածով մը դեռին կը տապալի չնջատալա :

Այս միջոցին երբ դուռն ուրախը այս քստմենի կոտորածը կը կատարուէր, ներսի սենեակը միւս պաշտօնեայք ահ ու գողով պաշարեալ, «փախչինք» ըսելով, ուրիշ գունէ մը քովի մէկ փոքր սենեակը կը խուժեն, Պարտան փաշան ալ միտակող առնելով, և դուռը գոցելով ու ետեւէն կահերով զայն ամրացնելով այդ փոքր սենեկին մէջ կ'ապաստանին :

Երանակէլ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանը երեկ իւր ազարակներէն Նըլուդ-Քէօշքի դարձած ըլլալով, մեծ Եպարզոսը յիշեալ դղեակը գնաց և երկար ատեն խորհրդակցեցաւ Ն. Վեհ. փառութեան հետ : Բ. Գուրը դառնալով Սէրասկէրի տեղապահ Բէտիֆ փաշայի հետ ալ բաւական ատեն տեսակցելէն յետոյ, Միւսթաթ փաշայի և ուրիշ մէկ քանի պաշտօնէից հետ մասնաւոր դումարում մ'ըրին :

—Արա. գործ. պշտ. Սալիֆ փաշայ օսմ. դեսպաններուն երեկ շրջաբերական մ'ուղղեց իւր անուանումն անոնց ծանուցանելու :

—Երեկ Տալաթ. Տեսութեան կողմանէ վաղթ և խաթիւղալ տաճկերէն թերթերը անորոյ պայմանաժամաւ դադրեցան, հասարակութեան միտքը զրգող յօդուածներ հրատարակած ըլլալուն համար :

Կը լսեմք թէ ուրիշ երկուք ալ յոյն թերթ գոցուել են, որոց անունը չկրնանք դեռ իմանալ :

—Սղէկանդրիոյէն կը ծանուցանեն թէ խաթիւն երրորդ օրդին Հասան փաշայ, որ Գերմանիոյ բանակին մէջ իւր զինուորական ուսումը կը շարունակէր, Նըլուդ տոսի ընդհանուր զօրաց հրամանատարութիւնն ստանձնելու համար կանչուած ըլլալով, հրաժեշտի հրամանն ստանալու նըպատակաւ վերջէլ կայսեր ներկայանալուն առթիւ Վայսեր ձեռքը հաղորդաբարութեան ատենան և պատուանշան մ'ստացեր է :

—Աւստրիոյ ճանբով եկած քաղաքական հեռագիրներն այս առաւօտ դարձեալ ետ մնացած են :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Հրապարակին վրայ նորէն տիրապետել կտան այս անգամ վայրատէրներուն կարծիքը, որոնք մէկ կողմանէ ներքին նոր օրէնսդրութեանց հրատարակութեան ուղանալէն և միւս կողմէն եւրոպական հրապարակներէն հասած լքեալ գիտերէն առիթ առնելով, իրենց գիտմանցը աւելի գործութիւն մը տալու նպատակաւ այլևայլ անտեղի և երկիւղ պատճառելիք զոյցներ ալ ստեղծելէ չեն քաշուիր, որոս աւելորդ կը համարուի յիշել :

Ուստի և արժեթուղթը, որ երեկ 15 շրջի բացուելով 13.05 գոցուած, և բեն ըստ մինչև 13.12ի գործեր եղած էր, այս առաւօտ մէկէն 20 աւելի պակաս գնով ծախողներու բազմութեամբ կողողուէր հրապարակը :

Այս առաւօտ հասնող եւրոպական հեռագրագիրներն կոտորա 13 1/4 Բարիդալ 13.55 կծանուցանեն հրապարակը այսօր բացուելու 14.27ի :

Ղալաթիա Բշ. 5 Յունիս.
ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺ.

Բաց	14.59
Գոց	15.05
Բարձր գին	15.09
Յած գին	14.59
Փոխ. 65ի	Քր. 84
» 65ի	» 86
» 69ի	» 76
» 73ի	» 74
Գանձատու	24.—
Սօսիթէ Ժէնէրալ	2— 0
Սօսիթէ Օթօման	1.15
Պանք տը Բօնաթ.	2—30
Բրէտի Ժէնէրալ	5—00
Թրամվէյ	1—20
Բուս. Երկաթուղի	44 50
Բուս. Կորօն	9—
Բօնա. »	140
Տոկոս	12—15
Ըրբօր	2—

ԸՆԹԱՅՔ ԴՐԱՄԱՆ

(Օւմ. 100 դր. և հաշու)

Անգղ. ոսկի	110.28
Գաղղ. »	88.12
Բօլ	89.10
Քարպօն արծաթ	16.50
» թղթադրամ	14.15
Քրքմից	51.25
Հինգնոց	7.15
Մէթալիք	7.20
Ճերմակ մէճիտ	5.05
Պղինձ	159.00

ՅԻՍՈՒՍԻ

ՎԵՐՋԻՆ ՇԱՐԱԹ

ԽԱՅԻ ՃԱՌ

Ե Ի

ԿՈՐՈՒՍԵԼՈՅՆ ՅԻՄԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՈԳԵԳՐԵՅ

ԽՐԻՍՏԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

Կը գտնուի Ս. Ղ. և Եազմաճ. եան գրատունը՝ Եէնի-ձամի Զիլին. կիրէր ճատտէսի թիւ 8 : Գին 1 Փր.

ՎԵՐՋԻՆ ՇԱՐԱԹ

ԲԱՐԻՍ

ՄԻԹԵՐՅԻՍ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Գաղղիացի Բօնաթ տիւ Թերայլ

Վիպասանին Les Drame de Paris ա. նուն խիստ ընտիր և հետաքրքրա. կան ընդարձակ մէկ գործոյն հա. յատառ տաճկերէն թարգմանու. թիւնն ըլլալով, ընթերցասէր հա. սարակութեան գիւրուծիւն մ'ըլ. լալու նպատակաւ, այս անգամ Գի. ըրչճեան տպարանէն հրատարակ. ուիլ սկսած է տաննէնիւ օրը մէկ տետր 80 երեսէ բաղկացեալ, իւ. ըաքանչիւր տետրին գինը 5 դր.

ՄԱՐԳԱՐԻՏ

ԱՐԲԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՆԻՅ

Գրեաց

ԽՐԻՍՏԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

Կը գտնուի Ս. Ղ. և Եազմաճ. եան գրատունը Եէնի-ձամի Զիլին. կիրէր ճատտէսի թիւ 8 : Գին 1 Փր.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐՈՒՆԱԿ ՊԵՅԻ

ՅԵՐՈՒԹԱՆ

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Ի ԲԱՐԵԼՈՆ

ԸՆԴ ՀԱՅՍԱՍԱՆ

ՅԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1874

Վերայիշեալ գործը՝ Հանգուց. եալ Բարունակ պէյի՝ կայս. սենե. կապետ Բաղդալ պէյի ընկերակցու. թեամբը՝ Պաղատա և մինչև Պարս. կային ծոցը ուղեւորութեան և վե. ըադարձին պատմական մէկ աշխա. տութիւնն է, յորում բարեյիշատակ հեղինակը իւր ճանբորդութեանը մէջ օրական անցքերը մի առ մինը. շանակելէն զատ, անցուգարձ ըրած Հայաստանի, Սօրբաստանի, Քըր. դաստանու և Միջագետաց վրայօք ալ տեղադրական, պատմական, ու. սուսնական և բժշկական ընտիր տեղեկութիւններ կուտայ :

Յիշեալ վաստակը, որոյ ձեռա. գիր օրինակը յետ մահուանն հե. ղինակին՝ ազգասէր և բարեսիրտ ազգայնոյ մը ձեռքն անցնելով սու. ըա ծախիւքը տպագրուած ու հը. րատարակուած է այս անգամ, վըս. տահ եմք թէ ոչ միայն հեղինակին և հրատարակչին համբաւը յաւեր. ժացնելու, այլ և բոլոր դրասէր ազգայնոց ալ հայրենասիրական խանդը մասամբ իւրիւր յագեցնելու պիտի ծառայէ :

Սոյն գիրքը որ 300 երեսէ կը բաղկանայ, կը գտնուի բոլոր հայ զրավաճառաց քով, գին 1/2 ար. ծաթ մէճիտ, որ գործոյն ստուա. ըութեանը հետ բաղդատելով խիստ աժան կը համարուի :

ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅ ՊԱՆԴԻՏՈՑ

Յ Ո Ր Ի Ն Ե Յ

ՄԱՐՏԻՐՈՍ Կ. ԽԱՅՐԵԼԵԱՆ

ՍԵՐԱՍՏԱՅԻՆ

Կը գտնուի Ս. Ղ. և Եազմաճ. եան գրատունը՝ Եէնի ձամի փո. զոց Զիլինկիրէր ճատտէսի թիւ 8 : Գին 3 դահեկան

ՏՕՔԹԵՕՐ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Պատրաստ է իրեն գիմոյ հիւանդ. ները դարմանել ամեն երեքշաբթի և շաբաթ ժամը 3—5 Սամաթիա Հայկական ընկերութեան գաղինօ. յին դէմը Մ. Ճիլանին Գեղարանը, և ժամը 8 10 Սուլթան Ահմէտ Մ. Ժօրթ Ծաննեթիտիսի դեղարա. նը թիւ 128 :

ԾՈՎԷՆ ՁԻ ԲՈՆՈՒԵԼՈՒ

Գ Ե Ղ.

Բաղադրութեամբ Լ. Տիինեա Դեղա.

գործի

Ծովային ճանբորդաց համար անհրաժեշտ եղած սոյն հեղուկը, որ ամեն անգամ ծովէ բռնուելուն մէկ խահուէի դգալ մը սոյն դեղէն առնելով, կրկին չափովը պարզ ջրի մէջ խառնելով խմած ատենը՝ մարդ վերստին իւր հանգարտ ու առողջ վիճակը կստանայ, կը դըտ. նուի Լ. Տիինեայի դեղարանը, Ղա. լաթիա Մեծ փողոց, թիւ 108. մէկ յիշը 2 ու 4էս Քր. դէմը :

ՍԱՆԴՈՒԹՅ

ԳԵՒՈՅԻ ԵՒ ԿՈՒՍԻ ՊԱՏԱՐԱԳ

Գ Ր Ե Ղ. Յ

ԾԵՐՈՒՆԵՆ ԳԱՐԻԵԼ ՊԱՏԱՆԵԱՆ

Կը գտնուի Ս. Ղ. և Եազմաճ. եան գրատունը՝ Եէնի-ձամի փո. զոց Զիլինկիրէր ճատտէսի թիւ 8 : Գին 10 դահեկան :

ՊԱՅՄԱՆԻ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԼՐԱԳՐՈՐ ամեն օր կը հրա. տարակուի, բաց ի կիրակի և Տօն օրերէ :

Տարեկան բաժանորդագրու. թեան գինն է 200 դրուշ առանց փութայի ծախուց :

Բաժանորդագրութիւնք ամ. սաղլիսէ սկսեալ կը նկատուին :

Խմբադրութեան ուղղեալ ո և է գրութիւն՝ հեղինակին բուն ըս. տորագրութիւնը կրելու է, ոչ թէ հրատարակելու համար, այլ յե. ըաշխաւորութիւն վստահութեան :

Չը հրատարակուած գրութիւնք ետ չը տրուիր :

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳԻՐ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻԼՊԷՆՏՅԱՆ

Տպագրութիւն Ղալաթիա Բերէմպէ բաղար Երսի խանի զիմաց Սամու. փողոց թիւ 8